

תעלומת

השחורה

מיין הגיעה מכונית הפאר שבה השתמשו חיילי צה"ל באנטבה

?

המרצדס

המסלול. זהו הגנרל דן שומרון המתרגל את פרטי מיבצע כדור האש, את הבסיס האווירי הזה הפכו למודל של נמלי-התעופה באנטבה. הכוח המתרגל מורכב מ-106 חיילים, צנחנים, סייסים ואנשי חיל-רגלים. אלה הם אותם אנשים שב-1972 הסתערו על מטוס טבנה החטוף בלוד במדי סכנאים, ושיחררו את החטופים שהוחזקו בו. אבל מלבד פרט זה וסיפור המרצדס השחורה, כולל הסיפור בשטרן סיפורים נוספים הנראים כאילו נלקחו לא מסיפור המיבצע, אלא מהתסריט שכבר נכתב או דויתו.

עשרים וארבע שעות לפני שעת האפס של המיבצע, מספר השטרן, נוצר מצב

חשבו על הפרט הקטן ביותר במיבצע. הי כפיל הישראלי של אמין, בעל שיעור-קומה הדומה לגופו דמוי הפר של הנשיא הי אוגנדי, לובש מדים ועונד את סימני הדרגה של אמין. כך הצליח השטרן לפתור שתי תעלומות המרחפות עדיין מעל מיבצע-יונתן: כיצד הצליח מטוס ההרקולס הראשון לנחות ללא הפרעה בנמל-התעופה של אנטבה, ומה עשתה במקום מכונית המרצדס השחורה ששימשה את התוקפים?

ב תיאור החדש של השטרן מופיעים מיספר פרטים בלתי-ידועים נוספים על

פשיטה: בשעה 23.01, באיחור של דקה אחת מכפי שתוכנן, מבחינים שני מטוסי ההרקולס בנמל-התעופה של אנטבה. אז מתחיל מיבצע הטעייה בשלושה שלבים. מטוס ההרקולס הראשון מודיע על בואו למיגדלה-הפיקוח. הוא מזדהה כמטוס אייר פראנט ומכריז כי נמצאים בו החבלנים ששיחררה ישראל כתביעת המהבלים חוטי-פיהמטוס. כמצופה מגיב מיגדלה-הפיקוח בתדהמה והפתעה. לא ידוע לאנשים שם על הטסה מעין זו שנועדה לשעה זו. אז מודיע קברניט ההרקולס למיגדלה-הפיקוח כי הי נשיא אידי אמין צריך לדעת על כך כיוון שדווח לו. ברגע זה, כאילו לאשר את

ת חילה נשמע הסיפור כפרייהויה של עתונאים גלבים מדי, שמחוסר פרטים מדויקים על מיבצע-יונתן של צה"ל באנטבה, הוסיפו לו כהנה וכהנה, כיד הי דימיון הטובה עליהם.

הסיפור התגלגל ופשט זמן קצר אחרי שראשוני חטופי מטוס האירבוס של אייר פראנט חזרו ללוד. הוא פורסם לראשונה בעתון הערב התמוני של מערב-גרמניה, בילד צייטונג, יומיים או שלושה אחרי המיבצע.

טען או הבילד צייטונג: חיילי צה"ל שפשטו על נמל-התעופה של אנטבה הביאו עמם במטוסי ההרקולס, מלבד גיפיים ורכבי משורייני, גם מכונית אורחית מדגם מרצדס. היתה זו מכונית מאותו דגם ובאותו צבע. שחור, כמו זה בה משתמש נשיא אוגנדה, אידי אמין דאדא.

בתוך מכונית המרצדס השחורה ישב חייל צה"ל בריא גוף, מחושף ומאופר כמו אידי אמין. לידו ישבו חיילים נוספים בי מדים אוגנדיים, שנראו כמו שומר-ראשו. המכונית השחורה זינקה מתוך ההרקולס מיד עם נחיתתו ומיהרה לעבר בית-הנתיב בות הישן של אנטבה, שם היו כלואים בני הערובה החטופים. החיילים האוגנדיים בי מקום וכן חוטפי המטוס הוטעו למראה מכור בית המרצדס השחורה. הם היו משוכנעים כי זהו אידי אמין המגיע לביקור לילה נוסף אצל החטופים ושמריהם. הם הצדיעו בפניו כאשר מתוך המכונית גורו צורות ירי שקטלו אותם.

עד כאן הסיפור המקורי של הבילד צייטונג. מאז הוא התרכב שוב ושוב לתיאורים שונים על מיבצע-יונתן, שהתפרסמו ברחבי העולם. אלה היו גרושים כל כך הרבה פרטים דימויניים ומצוצים מה אצבע, עד שינתן היה בקלות ליחס גם את סיפור המרצדס השחורה לנטייה לראות במיבצע משהו הלכות מאחד מסרטי גיימס בונד.

השבוע, כחודש אחרי המיבצע, שוב תור סיפור המרצדס השחורה לרתק את דימונם של מיליוני קוראים באירופה. היה זה כאשר השבועון המערבי-גרמני שטרן פירסם את מה שנראה בעיניו כגריסה האמיתית והמלאה של פרטי הפשיטה על אוגנדה, שלפי טענת השבועון היה שמהצופן הי צה"לי שלה כדור-הרעם, כשמו של אחד מסרטי גיימס בונד. לעומת זאת בחר הי שטרן עצמו להדביק למיבצע את הכינוי כדור האש.

ב תוך תיאור הנרתב, שנכתב בידי אחד הכתבים הבכירים של השטרן, שנשלח במיוחד מגרמניה לישראל כדי לאסוף פרטים ונתונים-סטריט-פורסמו על המיבצע, חזרה ומוטיעה שוב, כמו אלהים מתוך המכונה, מכונית המרצדס השחורה.

כתוב השטרן: "ראש הישרותים החשי איים של ישראל, האלוף יצחק חופי, טס במטוס אל-יעל עם שמונה מאנשיו לבירה הקניינית ניירובי. בן-השיח היחיד שלו שם הוא נשיא קניה ג'ומו קנייטה. זה אומנם אינו שומע מפי חופי פרטים על המיבצע המתוכנן, אבל הוא מבטיח את כל הי המיכה. מה עוד שחופי רומז לו שחיל-האוויר של אוגנדה לא יעבור את המיבצע מבלי שיגרמו לו נזקים. זהו מסוג הדברים שאוהבים לשמוע בקניה.

האנשים הצעירים שהגיעו מישראל מגי לים בניירובי עניין בלתי רגיל במטוסי ספורט. כמו כן הם רוכשים מכונית מדגם מרצדס S.L. 300 בצבע שחור, שיהיה עליה למלא תפקיד חשוב בעת נחיתת ההרקולס הראשון באנטבה. מהו התפקיד שנועד למרצדס השחורה? על כך משיב השטרן בהמשך תיאור הי

Operation Feuerball

בדימונם של כתבי השבועון. משמאל: חיילי צה"ל נוחתים משני ההרקולסים, מסתערים לעבר בית-הנתיבות הישן לשיחורור החטופים, ולעבר מטוסי המיג של חיל-האוויר האוגנדי. באותה שעה, מאחרי בית-הנתיבות, מופיעה מכונית מרצדס שחורה, בליוויה בשני גיפיים, שנועדה ליצור את הרושם בעיני החיילים האוגנדיים, כאילו אידי אמין מגיע לנמל-התעופה. לדיברי השבועון הגיעה המרצדס מקניה, והתקרבה לנמל-התעופה מכיוון העיירה אנטבה בנסיעה מהירה, כשהיא מצוידת במיספר הרישוי ובדגל הנשיא.

זהו תרשים פשוט שת צה"ל של שדה-התעופה באנטבה, כפי שנראה בעיני ציירי השבועון הגרמני שטרן. לטענת העיתון השתתפו במיבצע רק שני מטוסי הרקולס, שפלטו מתוכם ארבעה גיפיים חמושים ושתי שייריוניות, בעוד ששמוס בואינג, ששימש כעמדת-פיקוד קדמית, ריחף כל העת מעל שדה-התעופה. לטענת השטרן כונה המיבצע בשם "מיבצע כדור-האש". הציור מדגים את כל שלבי המיבצע, כפי שהוא נחזה

המרצדס באה מקניה

דברי הקברניט, מבחינים אנשי מיגדלה-הפיקוח בשני גיפיים המלווים מכונית מרצדס שחורה המצוידת במיספר הרישוי ובדגל הנשיא. המכוניות מתקרבות לנמל-התעופה מכיוון העיירה אנטבה. השיירה מתקרבת בנסיעה מהירה. למראה השיירה ומכונית הנשיא, נותנים אנשי מיגדלה-הפיקוח את היתר הנחיתה המבוקש למטוס ההרקולס של צה"ל. אולם ממיגדלה-הפיקוח לא נראתה מכור גיתו של אמין, אלא מכונית המרצדס ש-נרכשה על-ידי המוסד בקניה. אנשי המוסד

עדיין אחד מאנשיו של יצחק חופי נתקל בניירובי בעמית ידוע, איש הסי.אי.אי. "חלו, מה אתה עושה פה? שואל הי אמריקאי, שהרגיש מיד שפה חופייה מחי לקתה-מיבצעים של המוסד ולא רק סוחרי מידע סודי. המצב היה בלתי נעים כי המוסד לא הודיע מראש לשיירות-הביניים הי אמריקאי על מיבצע הקומנדו המתוכנן. חששו כי אם יותר מדי אזונים תשמענה עליו תהיינה הדלפות. אם הסי.אי.אי. ידווח על הפגישה בניירובי יוכל הסי.אי.אי. לנחש מה העניין.

המיבצע. חלקם קרובים לאמת. אחרים הם דימויניים והסריי-שחר. כך, למשל, טוען השטרן: "ביום המישי, חמש שעות לפני תום האולטימטום, אומרת ישראל שהיא מוכנה לנהל מו"מ עם החוטפים. אלה מחליטים להאריך את האולטימטום בשלושה ימים נוספים. זה, נותן די זמן כדי לתכנן את פרטי המיבצע. ביום הזה, ניצב בשדה-התעופה בריטי לשעבר ליד פתח-תיקווה, במרחק של 20 קילומטר מתל-אביב, אדם עם שעור צפר בידו ומריץ שוב ושוב חיילים על פני